

Recenzija knjige/Book review:

THE ECONOMIC AND FINANCIAL CRISIS AND COLLECTIVE LABOUR LAW IN EUROPE

EKONOMSKA IN FINANČNA KRIZA IN KOLEKTIVNO DELOVNO PRAVO V EVROPI

BRUNN, Niklas, LÖRCHER, Klaus, SCHÖMANN, Isabelle (ur.): *The Economic and Financial Crisis and Collective Labour Law in Europe.* Oxford, Portland: Hart Publishing, 2014. 372 str., ISBN 978-1-84946-614-1.

*The book is a valuable contribution to the analyses of the current economic and financial crisis which is far from being solved and still raises some fundamental questions. One of very important aspects of this crisis is its impact on labour and social law. The book brings an overall and in-depth analysis of its impact on collective labour law in Europe. After the Introduction written by Antoine Jacobs in which the author gives a brief overview of the problems and explains that the book is not indented to persuade with economic arguments, but it would like to add to the debate about legal arguments, four parts follow. In the first part »EU's responses and activities«, **Isabelle Schömann, Lukas Oberndorfer, Andreas Fischer-Lescano and Simon Deakin** analyse the EU's response to the crisis in terms of changes to general framework of the EU, the changes in EU secondary legislation, the role of the Troika and the EU social and economic governance and the EMU. Their critical contributions show that the EU's measures in this regard can barely sustain serious legal examination. In the second part of the book »Collective bargaining and trade union rights in danger«, **Bruno Veneziani** looks at the austerity measures from the perspective of democracy and social policy, **Filip Dorssemont** analyses the collective actions against austerity measures and **Antoine Jacobs** writes about decentralisation of labour law standard setting during the crisis. In the third part of the book »Evaluation of the EU's responses and activities«, **Mélanie Schmitt** evaluates the anti-crisis measures from the perspective of the EU Treaties and the Charter of Fundamental Rights. The analyses of the actual and possible international legal and judicial mechanisms to address*

austerity measures follow. **Niklas Bruun** writes about the relevant ILO fundamental labour standards and important decisions of the ILO supervisory bodies which found that certain anti-crisis measures, especially in Greece, have amounted to the violation of international labour standards stemming from the legally binding ILO conventions. **Klaus Lörcher** writes about the relevant decisions of the European Committee of Social Rights dealing with anti-crisis measures which interfered with labour and social rights from the perspective of the (Revised) European Social Charter. **Keith Ewing** and **John Hendy QC** write about the international litigation possibilities in European collective labour law within the framework of the ECHR. In the four part of the book »Conclusions«, **Bruun, Lörcher** and **Schömann** summarize the main findings and conclude with the wish that »this publication will contribute to promoting the respect of fundamental social rights in general and collective rights in particular, especially in time of crisis, by using the described legal means«. In the two annexes at the end of the book we find the TTUR (Transnational Trade Union Rights Expert Network) recommendations as regards the possibility for direct action to the EU courts by the ETUC against certain austerity measures based on the violation of the right to consultation and the text of the Manifesto for the respect and promotion of fundamental social rights in particular in respect of all crisis-related measures, which has been launched by the TTUR in 2011 and signed by nearly 600 labour and social law professors and lawyers all over Europe. The book is highly relevant and useful because it describes, analyses and explains in detail the legal paths which can and should be used to challenge those austerity measures which interfere with legally binding fundamental social rights.

Knjiga »The Economic and Financial Crisis and Collective Labour Law in Europe« pomeni pomemben prispevek k analizam sedanje krize, ki še zdaleč ni rešena in še vedno odpira nekatera temeljna vprašanja. Eden od pomembnih vidikov, ki jih je potrebno obravnavati, je prav gotovo njen vpliv na delovno in socialno pravo. Knjiga prinaša prav to, celovito in poglobljeno analizo njenih vplivov na delovno pravo, natančneje na kolektivno delovno pravo.

V uvodu **Antoine Jacobs** kratko predstavi problem, obravnavan v knjigi, in med drugim pojasni, da namen avtorjev ni prepričevati z ekonomskimi argumenti, temveč prispevati k debati glede pravnih vidikov protikriznih ukrepov. Sledijo štirje deli, na katere je razdeljena knjiga.

V prvem delu z naslovom »EU's responses and activities« **Isabelle Schömann**, **Lukas Oberndorfer**, **Andreas Fischer-Lescano** in **Simon Deakin** analizirajo odgovor Evropske unije na krizo v smislu sprememb in posegov v temeljni pravni okvir Evropske unije, sprememb v sekundarni zakonodaji EU, obravnave vloge in pravne narave Trojke ter upravljanja s krizo v okviru EU in Ekonomske monetarne unije. Obravnavani so vsi najpomembnejši pravni dokumenti in odločitve v tej zvezi, prav tako pa tudi relevantne odločitve Sodišča Evropske unije (npr. zadeva Pringle, C-370/12, ECLI:EU:C:2012:756) ter nekaterih ustavnih sodišč v državah, ki so jih protikrizni ukrepi najbolj prizadeli. Njihovi kritični prispevki jasno pokažejo, da številni pravni posegi na strani Evropske unije oziroma Trojke težko vzdržijo resno pravno presojo.

V drugem delu knjige z naslovom »«Collective Bargaining and Trade Union Rights in Danger«, najprej **Bruno Veneziani** obravnava protikrizne varčevalne ukrepe in njihovo sprejemanje z vidika demokratičnih načel in z vidika usmeritev socialne politike. **Filip Dorsemont** analizira vprašanje kolektivnih akcij proti varčevalnim ukrepom, ali in koliko so možne, kakšen je njihov domet, razlike med državami glede tega vprašanja, pri čemer posebno pozornost nameni konceptu t.i. politične stavke in vprašanjem pravil mednarodnega zasebnega prava v primeru vseevropskih stavk oziroma kolektivnih akcij. **Antoine Jacobs** piše o decentralizaciji urejanja delovnega prava med krizo.

V tretjem delu knjige z naslovom »Evaluation of the EU's responses and activities«, najprej **Mélanie Schmitt** ocenjuje protikrizne ukrepe s perspektive primarnega prava EU, tj. ustanovitvenih pogodb EU in Listine EU o temeljnih pravicah. Posebno pozornost nameni obsežni in natančni analizi vse relevantne sodne prakse Sodišča Evropske unije v tej zvezi. Sledi izjemno zanimiv in tudi uporaben del knjige z razpravo o dejanskih in možnih mednarodnih pravnih in sodnih mehanizmih, ki se jih lahko uporabi zoper takšne protikrizne varčevalne ukrepe, ki kršijo temeljne socialne pravice. V tem okviru **Niklas Bruun** obravnava vlogo Mednarodne organizacije dela, njene relevantne konvencije v tej zvezi in predstavi pomembne odločitve nadzornih teles MOD, ki so v zvezi z določenimi protikriznimi ukrepi, npr. v Grčiji in tudi drugih državah, ugotovili kršitve mednarodnih delovnih standardov, ki izhajajo iz pravno zavezujočih konvencij MOD. **Klaus Lörcher** predstavi v tej zvezi pomembne odločitve Evropskega odbora za socialne pravice, ki je prav tako ugotovil, da nekateri protikrizni ukrepi pomenijo kršitev določb (Spremenjene) Evropske socialne listine. Obravnava tudi povezavo in razmerje Evropske socialne listine do Evropske konvencije človekovih pravic in

relevantne sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice, razmerje do konvencij MOD in odločitev nadzornih teles MOD ter tudi razmerje do prava EU in relevantne sodne prakse Sodišča Evropske unije v tej zvezi. **Keith Ewing** in **John Hendy QC** pišeta o možnostih mednarodnih sodnih postopkov v okviru kolektivnega delovnega prava s perspektive Evropske konvencije človekovih pravic.

V četrtem, sklepnem delu pa uredniki knjige **Bruun, Lörcher** in **Schömann** povzamejo glavne ugotovitve in knjigo zaključijo z željo, da bi »ta publikacija prispevala h krepitvi spoštovanja temeljnih socialnih pravic, vključno s kolektivnimi pravicami, še posebej v času krize, tudi z uporabo predstavljenih pravnih sredstev«. V dveh aneksih na koncu knjige najdemo najprej Priporočila TTUR (Transnational Trade Union Rights Expert Network) o možnostih za neposredno akcijo evropske konfederacije sindikatov zoper protikrizne varčevalne ukrepe, nato pa še besedilo Manifesta za spoštovanje temeljnih socialnih pravic, ki ga je do sedaj podpisalo skoraj 600 profesorjev delovnega in socialnega prava ter drugih uglednih strokovnjakov s tega področja iz vse Evrope.

Pričujoča knjiga je pomembna in uporabna, saj opozarja na škodljive in tudi pravno sporne vidike protikriznih ukrepov, ki posegajo v temeljne socialne pravice, med njimi tudi izredno pomembne pravice sindikatov in kolektivna delovna razmerja, predvsem pa pregledno opiše, analizira in natančno razloži različne (mednarodne) pravne poti, ki jih je mogoče in ki jih je treba uporabiti zoper takšne protikrizne ukrepe, ki kršijo v pravno zavezujočih dokumentih priznane temeljne socialne pravice.

Dr. Barbara Kresal